

หลักสูตร การทำตะกร้าจากใบมะพร้าว จำนวน ๓ ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพด้าน ความคิดสร้างสรรค์

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสขนาลัย

ความเป็นมาของหลักสูตร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง หรือผู้มี ความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่างๆ ความรู้เหล่านี้สอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่ และผู้มีพระคุณ มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันข้าวของของตนให้แก่ผู้อื่นปัจจุบันนี้สังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เช่น ทางเศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ปัจจุบันคนไทยมักมีค่านิยมต่างประเทศสูงทำให้คนไทยมักหลงลืมกับศิลปวัฒนธรรมของตัวเอง เมื่อคนไทยได้เปลี่ยนความคิดของตนเอง ศิลปะที่มีมาแต่ช้านานตั้งแต่สมัย โบราณก็เริ่มเลือนหายไปทั้งนี้กลุ่มของข้าพเจ้าจึงค้นคว้าหาข้อมูลของศิลปะในประเทศเพื่อมาเผยแพร่แก่คนไทยในปัจจุบัน ให้ล้าลึกถึงคุณค่าที่สวยงามของศิลปะไทย

การทำเครื่องจักสานยุคแรกๆ มนุษย์จะนำวัสดุจากธรรมชาติเท่าที่จะหาได้ใกล้ตัวมาทำให้เกิด ประโยชน์เช่น การนำไปไม้ กิ่งไม้ ต้นไม้ประเภทเถานำมาสานมาขัดเป็นรูปทรงต่างๆ เพื่อใช้เป็นภาชนะหรือมาสานขัดกัน เป็นแผ่นเพื่อใช้สำหรับปูรองนั่ง รองนอน ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นเครื่องจักสานที่มีความประณีตในยุคต่อๆ มาเครื่องจักร สานเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มนุษย์คิดวิธีการต่างๆ ขึ้นเพื่อใช้สร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันด้วยวิธีการสอดขัด และสานกันของวัสดุที่เป็นเส้นเป็นริ้ว โดยสร้างรูปทรงของสิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นนั้นตามความประสงค์ในการใช้สอยตามสภาพ ภูมิศาสตร์ ประสานกับขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อศาสนาและวัสดุในท้องถิ่นนั้นการสาน เป็นกระบวนการทาง ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่นำวัสดุธรรมชาติมาทำประโยชน์โดยใช้ความคิดและฝีมือมนุษย์เป็นหลัก การสานลวดลาย จะสานลายใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการใช้สอย การจักสานใบมะพร้าว เป็นการสานหมวกแบบโบราณโดยมีต้น กำเนิดมาจากการที่ได้ดู ได้เห็น และการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นที่มีความผูกพันกับ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนใน ชุมชนมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในอดีต และถูกถ่ายทอดกันมา ผ่านกระบวนการปฏิบัติ ของแต่ละท้องถิ่นมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมะพร้าวถือเป็นพืชที่มีความผูกพันกับ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยมาช้านาน คุณสมบัติที่ดีของมะพร้าว คือ ส่วนต่างๆของมะพร้าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และสามารถนำมาแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆอย่างหลากหลาย ตั้งแต่ ลำต้น ใบ ก้าน ผล กลา รากมะพร้าว กาบมะพร้าว รากมะพร้าวประเภทของ รูปแบบผลิตภัณฑ์มะพร้าว เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถกรรม มีมากมายหลายชนิด ขึ้นอยู่กับวัสดุที่นำมาใช้จาก ส่วนต่างๆของมะพร้าว

หลักการของหลักสูตร

- ๑ เป็นหลักสูตรอาชีพที่ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพพัฒนาอาชีพให้ เกิดรายได้
๒. เป็นหลักสูตรอาชีพที่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการประกอบอาชีพ
- ๓.เป็นหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของประชาชน

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ฝึกทักษะเกี่ยวกับการจักสานใบมะพร้าว
๒. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เห็นช่องทางการประกอบอาชีพ หรือการต่อยอดอาชีพเดิมให้พัฒนา สามารถพึ่งพาตนเองได้
๓. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

จำนวน ๓ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี ๑ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทาง การประกอบ อาชีพ	๑.ความสำคัญในการ ประกอบอาชีพ ๒. ทิศทางในการทำ อาชีพจักสานใบ มะพร้าว ๓. เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเลือกวัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างมี คุณภาพ	๑.ความเป็นมาของ การจักสานใบ มะพร้าว ๒.การเลือกใช้วัสดุ ๓.การดูแลรักษา วัสดุ	๑)วิทยาการสนทนาแลกเปลี่ยน เปลี่ยนความรู้เดิมของ ผู้เรียน ๒)วิทยาการบรรยายความ เป็นมาของจักสานใบ มะพร้าว ๑)วิทยากรอธิบาย เกี่ยวกับวิธีการใช้ การดูแลรักษา ความ ระมัดระวังและการเลือก วัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย ๑. คีมตัดลวด ๒. มีด ๓. ใบมะพร้าว ๔. สีสเปรย์ ฯลฯ	๓๐ นาที	
๒	ทักษะการ ประกอบ อาชีพ	๑.เพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ ความเข้าใจและอธิบาย ขั้นตอนการ ๒.เพื่อให้ผู้เรียนมี ทักษะการจักสานใบ มะพร้าวได้	๑.ขั้นตอนการจัก สานใบมะพร้าว	วิทยากรอธิบายและ สาธิตวิธีการจัก สานตะกกร้าจากใบ มะพร้าว ดังนี้ การเตรียมใบมะพร้าว ๑. ตัดทางมะพร้าว มาแล้วนำทางมะพร้าว มาผ่าเป็น ๒ ซีก ๒. เหลาให้บางโดยจับ ทวนใบที่ปลายทาง มะพร้าวเหลาออกไปทาง โคนเพื่อให้ขาดเป็น		๑.๓๐ ชม.

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
				<p>วงกลมได้ หากลองขีดแล้วยังแข็งก็เหลาเพิ่มให้บางจนขดเป็นวงกลมได้</p> <p>๓. ขดทางมะพร้าวให้เป็นวงกลมโดยให้ใบมะพร้าวบานออกด้านนอก กะให้พอดี หากวงใหญ่เกินไปให้ตัดทางมะพร้าวส่วนที่เกินออกทิ้งไป</p> <p>วิธีการสานใบมะพร้าว</p> <p>ขั้นตอนที่ ๑ การสานตัว</p> <p>๑. หลังจากได้ฐานหมวกแล้วต่อจากนั้นจับใบมะพร้าวใบใดก็ได้ขึ้นมา ๑ ใบ สานกับใบมะพร้าวถัดไป ๓ ใบ โดยให้ลงใต้เส้นที่ ๑ สานขึ้นทับเส้นที่ ๒ สานลงเส้นที่ ๓ หรือตามจังหวะลงล่าง ขึ้นบน และลงล่าง</p> <p>๒. จับปลายไว้ตรงกลางด้านในวงกลมหยิบเส้นถัดมาสานลงล่าง ขึ้นบน และลงล่าง เมื่อสานใบมะพร้าวเส้นที่เหลือเสร็จแล้ว ดึงให้แน่นชิดกันโดยเอาก้านมะพร้าวไว้ริมนอกเสมอเพื่อไม่ให้ใบมะพร้าวบิดวิธีการสานกระเช้าจากใบมะพร้าว</p> <p>ขั้นตอนที่ ๒ การสานตัวกระเช้า</p> <p>๑. เริ่มจากจับปลายใบมะพร้าวทีละใบ</p>		

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
				<p>เหลือทิ้งไว้ ๕ ใบ รวมใบที่เหลือทั้งหมดไว้ด้วยกันแล้วมัดด้วยเชือกไม่ต้องแน่นมาก</p> <p>๒. หยิบใบแรกจากใบที่เหลือจากทั้ง ๕ ใบ</p> <p>ไปด้านหลังเพื่อสานกับ ๓ ใบแรกที่อยู่ด้านตรงข้าม ตามจังหวะลงล่าง ขึ้นบนและลงล่าง</p> <p>๓. มัดปลายใบไว้หลวมๆ ยึดไว้กับชายปีก</p> <p>หมวกจากนั้นหยิบใบถัดมาอ้อมไปด้านหลังไปสานกับ ๓ ใบถัดมาที่อยู่ด้านตรงข้ามตามจังหวะลงล่าง ขึ้นบนและลงล่าง</p> <p>๔. ปล่อยปลายใบไว้ทำจนหมดใบของกลุ่มที่ไม่ได้มัดจากนั้นจึงหยิบใบแรกของกลุ่มที่มัดไว้ออกมาไม่ต้องแกะเชือกอ้อมไปสานด้านตรงข้ามในลายถัดไปตามจังหวะลงล่าง ขึ้น บน และลงล่าง เช่นกันจนถึงใบสุดท้ายซึ่ง จะชิดกัน</p> <p>ใบแรกที่ผูกไว้แล้ว จึงแกะใบมะพร้าวที่ผูกไว้ เป็นอันเสร็จขั้นตอน</p>		
		<p>๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์การผลิตผลงาน</p> <p>๒. เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์</p>	๒.การออกแบบผลิตภัณฑ์	<p>๑. วิทยากรให้ผู้เรียนศึกษารูปแบบดอกไม้ชนิดต่างๆจากรูปภาพและจากของจริง</p> <p>๒. ผู้เรียนออกแบบการผลิตผลงานของตนเอง</p>		๓๐ นาที

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
				๓.ผู้เรียนนำเสนอโดยการอธิบาย		
๓	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๑.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถควบคุมคุณภาพสินค้าได้ ๒.เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้มีทักษะการบริหารจัดการการตลาดได้ ๓.เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลลูกค้า	๑.ด้านคุณภาพ ๒.ด้านการตลาด ๓.ฐานข้อมูลลูกค้า	๑.วิทยากรอธิบายให้ความรู้ ๒.ผู้เรียนจดบันทึก ๓. ผู้เรียนร่วมสรุปองค์ความรู้ ๔.ผู้เรียนจัดทำแผนงานการประกอบอาชีพ	๑๐ นาที	
๔.	โครงการประกอบอาชีพ	๑.เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการเขียนโครงการประกอบอาชีพ ๒.เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์กับอาชีพอื่นๆได้	๑.ความหมายของโครงการประกอบอาชีพ ๒.การเขียนโครงการประกอบอาชีพ ๓. การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการประกอบอาชีพ	๑.วิทยากรอธิบายความสำคัญของการจัดทำโครงการประกอบอาชีพ ๒. ผู้เรียนฝึกเขียนโครงการประกอบอาชีพ	๑๐ นาที	๑๐ นาที

สื่อการเรียนรู้

- ๑ สื่อของจริง
๒. รูปภาพ
๓. วัสดุอุปกรณ์

การวัดและประเมินผล

๑.ภาคทฤษฎี ร้อยละ ๒๐

- ใบงาน

- แบบทดสอบ

๒.ภาคปฏิบัติ ร้อยละ ๘๐

- ความประณีตสวยงาม ๔๐ คะแนน

- ความคิดสร้างสรรค์ ๓๐ คะแนน

- สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ๑๐ คะแนน

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐